

Barraca de la vinya de l'Albuixech

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Camí del Pinsà
Alçada: 221

Coordenades:

Latitud: 41.63952
Longitud: 1.8494
UTM Est (X): 404173
UTM Nord (Y): 4610393

Classificació

Número de fitxa 08053-506
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El seu estat de conservació és excel·lent. Al damunt mateix de la barraca, a la feixa superior hi ha una barraca feta de totxo, de planta quadrada amb força andròmines al seu voltant que malmeten i distorsionen totalment el paisatge.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A014000250000OF
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dv., 14/04/2017 - 02:00

Descripció

Barraca situada a la vinya de l'Enric, a la qual s'hi accedeix des del camí forestal que baixa del Pinsà, resseguint el torrent dels Abadals. Està construïda relativament a prop del camí, en el vessant esquerra del turó del Marquès, al costat oposat d'un forn de calç. És de planta circular, en molt bon estat de conservació. Està integrada en el marge i adossada al marge de pedra, que pel costat dret té 7 graons de pedra que permeten accedir a la feixa superior i pel costat esquerra té una escala volada. Es tracta d'una construcció de planta circular que mesura 2,85 metres de diàmetre interior. Els rocs més grossos sense desbastar, més o menys escairats, es troben situats a la base, a la part exterior i al portal per donar més consistència i solidesa a l'edificació. Entre mig hi ha el pedruscall, en forma de falques que s'han introduït a cops de mall o maceta per evitar que els blocs més grossos es moguin. La porta està orientada al sud amb una doble llinda simple, i plana. Els brancals són rectes. L'entrada mesura 1,43 metres d'alçada per una amplada màxima de 0,60 metres. Els murs tenen un gruix de 0,60 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb caramull per a la sortida de fums. Arran de mur hi ha una cuneta per on es recullen les aigües pluvials; per entrar a la barraca s'ha solvatat amb la instal·lació d'una llosa plana, de pedra, que serveix de pontó. Conserva íntegrament el voladís característic que impedeix les filtracions d'aigua cap a l'interior dels murs, en cas de pluja, i el recobriment característic de terra. A l'interior conserva un tinell; la presència de mobiliari i altres andròmines no permeten veure si hi ha cap altre element destacable. Té a més a més uns espitllera orientada a l'est.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 7415.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície. La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi

pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.

QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castells i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

